

عنوان مقاله:

کاریزمای هارون الرشید، سیف الدوله و صاحب بن عباد و شکوفایی علمی و هنری دربار

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان و ادبیات عربی، دوره 6، شماره 10 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 27

نویسنده:

حسین ایمانیان - استادیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه کاشان

خلاصه مقاله:

ابو منصور ثعالبی در کتاب یتیمه الدهر سه دربار را تا زمان خود در اسلام، مجمع فاضلان و ادیبان معرفی می کند: دربار هارون الرشید در بغداد، سیف الدوله حمدانی در حلب و صاحب بن عباد در ری. یکی خلیفه است، دیگری امیر و سومی وزیر. شخصیت ویژه ی این سه تن بیش و پیش از هر امری سبب شده تا درباره ایشان به کانون هایی برای جذب بزرگترین هنرمندان ادیب و دانشمند روزگار تبدیل شود و البته این هنرمندان از خوان بخشش آنها بهره مند گردند. هر یک از این سه تن به ویژه هارون و سیف از دو چهره ی واقعی و افسانه ای برخوردارند؛ چهره ی واقعی اینها را بیشتر در نوشته های تاریخی و چهره ی افسانه ای و فرآانسانی و قهرمانانه شان را در داستان های فولکلور اسلامی- عربی می توان دید. آنچه منابع تاریخی، داستان ها و جنگ های ادبی از ویژگی ها و رفتارهای اخلاقی و سیاسی افراد یاد شده آورده اند، کما بیش همان مواردی است که در جامعه شناسی سیاسی مدرن، برای رهبران کاریزما یا فرهمند ذکر می شود. در جستار پیش رو پس از آوردن گزیده ای فشرده از سرگذشت تاریخی این سه چهره، به بیان مفهوم کاریزما و تبیین مشخصات سلطه کاریزماتیک در حوزه سیاست، پرداخته و در پایان، مهمترین ویژگی های شخصیتی افراد یادآمده را که به گمان ما باعث رشد توانکاریزمایی آنها شده و ادیبان زیادی را به درباره ایشان کشانده است، آورده ایم. توصیف این افراد به داشتن صفات خداگونه و ما ورای انسانی از سوی شاعران، رعایت دینداری در کنار سیاست دانی، بخشش بیش از اندازه، تسامح مذهبی و فکری، دلاوری در میدان های نبرد و داشتن ذوق ادبی و علمی، مهمترین ویژگی هایی ست که این هر سه به آن شناسان گشته اند و همین ویژگی ها سبب شده هنرمندان و دانشمندان روزگار، به دربارهایشان گرایش داشته باشند؛ وجود برخی ویژگیها ی منفی رفتاری و کرداری آنها نیز سبب شده است شخصیتشان را دوگانه و متناقض بدانیم که البته همین دوگانگی شخصیت نیز خود از عوامل ایجاد قدرت کاریزمایی آنها شده است.

کلمات کلیدی:

هارون الرشید، سیف الدوله، صاحب بن عباد، کاریزما، ادیب پروری، ویژگی های شخصیتی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/602722>

